

[Thestrup.]

enelig ikke blot med et frit samfund, men også med en nogenlunde sund samfundstilstand.“

Det er en udtalelse, der burde gøre indtryk i et land, hvor det offentliges andel i nationalindkomsten i løbet af 10 år er steget fra 22 pct. til ca. 30 pct. For os, der har sæde i det høje ting, er den nationaløkonomiske videnskabs udredninger og fremstillinger naturligvis af den største betydning som hjælp for os til at danne os vor opfattelse, men der kommer for de fleste af os noget mere til, nemlig vor personlige opfattelse af, hvordan mennesker reagerer, og hvordan mennesker er. Nogle af os er tilbøjelige til at mene, at der er en meget ringe økonomisk forstand hos den jævne mand, at han vil bruge, hvad han tjener, og at han ikke vil arbejde mere, end at han har lige til dagen og vejen.

For dem, der har dette syn, må det stå som det forsvarligste at overlade så få økonomiske dispositioner som muligt til menigmand og lade så meget som muligt afgøre af sagkundskaben, men der er — jeg havde nær sagt heldigvis — også en anden opfattelse af vor befolknings mentalitet. Det er den opfattelse, som det ærede medlem hr. Erik Eriksen gav udtryk for under åbningsdebatten, og som kort kan udtrykkes således, at vi kan have tillid til vor befolknings fornuft også i økonomiske spørgsmål.

Til denne opfattelse slutter jeg mig. Efter min mening er der hos den langt overvejende del af mennesker her i landet et meget stærkt ønske om økonomisk selvstændighed. Man vil ikke være økonomisk afhængig af andre private mennesker, hverken af husbond, af arbejdsgiver, af principal eller af chef, og man vil også være så økonomisk selvstændig som muligt i forhold til det offentlige. Man er også villig til at yde noget for at få en sådan selvstændighed. Jeg ved naturligvis godt, at der er nogle, om hvem dette ikke gælder, men det er kun en lille del af vor befolkning. De allerfleste vil gerne arbejde og spare op for at få visse goder, visse almindelige goder, som vi faktisk alle stræber efter, eget hus, et pænt hjem, bil og lidt penge på en bank- eller sparekassebog. Jo mere vi kan bringe disse goder inden

for ethvert dansk menneskes rækkevidde, jo mere kan vi skabe lyst til at arbejde, at vise initiativ og at spare op, og jeg tror nu, at det er lettere at få mennesker, i alt fald mennesker her under vore himmelstrøg, til at arbejde og til at spare op ved at åbne dem muligheder for at få deres ønsker opfyldt, ved at appellere til deres selvstændighedstrang og deres ønske om at være uafhængige, end ved at tvinge dem med skatter eller med trusler om arbejdsløshed.

Vort land går nu ind som en lille og svag del i en stor enhed. Vi her inde i dette ting kan allesammen se, at det vil bringe os vanskeligheder, som vi kun kan klare, hvis hele vort folk er indstillet på at yde en betydelig indsats; men tror man virkelig, at vi kan opnå denne særlige indsats uden til gengæld at give en større økonomisk selvstændighed til det enkelte menneske, end det har nu, en større ret til at bestemme over sine egne penge, end det har nu? Staten får nok at gøre. Lad os ikke også henlægge forvaltningen af folks arbejdsfortjeneste til den. Det kan kun skabe dårligt arbejdshumør og ansvarsløshed.

Den højtærede finansminister nævner i sin fremsættelsestale den voksende beskæftigelse, og det er rigtigt, at vi har en tilstand, der nærmer sig fuld beskæftigelse; men er det også en tilstand, hvor vor arbejdskraft er udnyttet på den helt rigtige måde?

Arbejdsmarkedskommissionen afgav i 1952 en rapport, hvori der er nogle interessante betragtninger over betydningen af at skabe større bevægelighed på arbejdsmarkedet både lokalt og fagligt. Det hedder heri — jeg beder om tilladelse til et par citater —:

„Når arbejdskraften er for stærkt bundet lokalt eller fagligt, kan dette altså i sig selv virke hindrende for gennemførelsen af maksimal beskæftigelse. Hvis det offentliges økonomiske politik under sådanne omstændigheder styrer mod fuld beskæftigelse, vil der — før målet nås — opstå mangel på arbejdskraft på nogle områder og dermed tendens til stigning i lønninger og priser. Såfremt det offentlige søger at bekæmpe den hermed forbundne fare for inflation